

начин ситуативното с разсъдъчното. Това е твърдост, която се разкрива като търсеца находчивост при преодоляване на обстоятелствата, като амбициозна примиреност към повелите на съдбата и непримиримата претенциозност за изравняване с "другите" по-актуални и потенциални качества и способности, по право на свобода и щастие, по възможности за личностна и социална изява.

Цялата тази външна противоречивост на ромската твърдост вече подсказва наличието и на друга характерна черта на ромската душевност - **ромския инат, ромската своенравност**. Аз съзнателно въвеждам понятието и категорията "инат" като особено състояние и проява на ромската воля. Още повече, че тъкмо той е най-силно развит при циганите, но в една особена "разцветка" Ромският инат не е прикрит и подмолен, какъвто той може да се среща доста често при хора от други етноси и етнически групи. Ромският инат е (поне в повечето случаи) открит, демонстративно показван в цялата му пъстрота на форми и същност на изява. Зад него прозира стремежът за манифестиране на независимост, желанието за надмощие над "другите", и дори над реално съществуващите (каквито и да са) обстоятелства.

Ромите изявяват така своя инат, като че ли в него няма вътрешна цялост и логическа последователност, като че ли той е пленник на циганската своеволност и своенравност. Особената обвързаност на ромския инат с ромската своенравност може да се проследи в редица черти и характеристики на ромския бит, душевност и култура. По-конкретно, тя може да се проследи в неординерната смяна на ритъма в ромските песни и танци, в ромските приказки и легенди, в които една от най-любимите тези е тази за неотстъпчивостта на циганина и многообразието на нейната реализация, когато се преследва сполука в любов, поход, занаят, а дори в кражби.

Ромският инат и ромската своенравност лежат в основата и на ромската самонадеяност, - изобщо в живота на ромите и по-конкретно по време на труд, на който ще обърна внимание тук. Трудово-професионалната самонадеяност на циганите няма еднозначна реализация по форма и стойност. От една страна, тя действително цели да покаже уменията и